

Удалов О.С. – здобувач ступеня вищої освіти навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: завідувач кафедри юридичної психології, доктор психологічних наук, доцент *Кудерміна О.І.*

СУБ'ЄКТИ ТА МЕТОДИ ПРОФІЛАКТИКИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ НЕПОВНОЛІТНІХ

Невід'ємною складовою системи профілактики адміністративних правопорушень серед дітей, на наш погляд, є її суб'єкти. О.І. Остапенко вказує, що систематизацію суб'єктів профілактики адміністративних правопорушень можна здійснювати з урахуванням її видів: соціальної, загальної, індивідуальної. До системи суб'єктів соціальної профілактики науковець відносить: вищі органи державної влади, вищі органи державного управління, міністерства, відомства, департаменти; до суб'єктів загальної профілактики: міністерства, відомства, департаменти, підприємства, установи, організації, громадські організації, органи місцевого самоврядування; до суб'єктів індивідуальної профілактики: підприємства, установи, організації, громадські організації та окремих громадян. Суб'єктами профілактики адміністративних правопорушень виступають юридичні особи різного рівня повноважень, фізичні особи, які цілеспрямовано здійснюють профілактику, мають зовнішні і внутрішні зв'язки, і по «вертикалі», і по «горизонталі» з іншими суб'єктами, мають можливості вибору власної поведінки під час проведення профілактики в межах передбачених чинним законодавством [1, с. 58-59].

Інший дослідник І.О. Кобзарь всіх суб'єктів профілактики правопорушень серед дітей поділяє на три основні групи:

1. Спеціалізовані органи державної влади, діяльність яких охоплює всі сфери життя дітей, а також спрямована на профілактику правопорушень неповнолітніх, виявлення причин та умов, що сприяють вчиненню правопорушень, здійснення реабілітаційного впливу.

2. Суб'єкти системи правоохоронних органів, діяльність яких спрямована на попередження і розкриття правопорушень вчинених неповнолітніми, правопорушень вчинених проти неповнолітніх, застосування до винних осіб передбачених законом заходів, а також відновлення порушених прав і законних інтересів різних осіб (органи внутрішніх справ, прокуратура, суд, а також установи кримінально-виконавчої системи).

3. Суб'єкти, діяльність яких заснована на ініціативі громадських, суспільних, комерційних організацій і носять благодійний характер [2, С.132-134, 107].

На думку Я.М. Квітки, суб'єктів профілактики можна класифікувати в такий спосіб:

1. Суб'єкти, що безпосередньо здійснюють індивідуальну профілактику. До них відносяться: родина, трудові і навчальні колективи, громадські об'єднання населення, а також організаційні структури раннього і безпосереднього попередження правопорушень правоохоронних органів.

2. Суб'єкти, які здійснюють профілактику поряд з виконанням контрольно-наглядових і правоохоронних функцій (суди, прокуратуру, органи внутрішніх справ).

3. Суб'єкти, що здійснюють координацію і управління діяльністю щодо попередження правопорушень (Президент України, Кабінет Міністрів України, Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, міністерства та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування) [3, С.80-84].

Профілактика адміністративних проступків, як певна діяльність здійснюється певними методами. Серед методів профілактики адміністративних проступків є такі:

1) Економічні. Це удосконалення системи економічного аналізу та звітності, використання системи товарно-грошових відносин в процесі профілактики адміністративних проступків;

2) Соціально-політичні. Посилення боротьби з негативним впливом деліктогенних факторів, підвищення суспільно-політичної активності громадян, посилення та розвиток профілактичної функції колективів та інших соціальних груп;

3) Соціально-психологічні. Подолання елементів анти суспільної психології, створення морально-психологічної нетерпимості до правопорушників (принцип громадського осудження протиправної поведінки);

4) Культурно-виховальні. Підвищення рівня моральної та правової культури громадян, формування в них поваги до соціальних, правових та інших норм, поваги до закону;

5) Адміністративно-правові. На цих методах слід зупинитися більш детально.

“Адміністративно-правовими методами є способи та прийоми безпосереднього і цілеспрямованого впливу виконавчих органів (посадових осіб) на підставі закріпленої за ними компетенції, у встановлених межах та відповідній формі на підпорядковані їм органи та громадян” [4, С. 146].

Серед важливих методів певне місце посідають такі: переконання та примус. в профілактиці адміністративних проступків, враховуючи її соціальну спрямованість, привалуючим повинно стати переконання: “система заходів правового і не правового характеру, які проводяться державними та громадськими органами, що виявляється у здійсненні виховних, роз’яснювальних та заохочувальних методів, спрямованих на формування у громадян розуміння необхідності чіткого виконання законів та інших нормативних актів” [1, С. 148].

Список використаних джерел

1. Остапенко О. І. Профілактика адміністративних правопорушень (адміністративно-правовий аспект) / О. І. Остапенко. – Львів : Львів. ін-т внутр. справ при Укр. акад. внутр. справ, 2001. – 103 с.
2. Кобзарь И. А. Противодействие преступности несовершеннолетних в переходный период (криминологический, уголовно-правовой и организационный аспекты) / И. А. Кобзарь – М. : ВНИИ МВД России, 2001. – 179 с.
3. Квітка Я. М. Попередження адміністративних правопорушень серед неповнолітніх : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Яніна Михайлівна Квітка. – К., 2002. – 226 с.
4. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і факультетів / Ю.П. Битяк, В.В. Богуцький, В.М. Гаращук, В.В. Зуй та ін.]; За ред. Ю.П. Битяка. – Харків: Право. – 2000. – 520 с.